

ESTIJOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS,
LATVIJOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
SUSITARIMAS
DĖL KONSULINĖS PAGALBOS IR BENDRADARBIAVIMO

Estijos Respublikos Vyriausybė, Latvijos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Susitariančiosios Šalys),

siekdamos skatinti tarpusavio konsulinę pagalbą ir bendradarbiavimą;

atsižvelgdamos į pokyčius Baltijos Ministrų Tarybos plėtojamo konsulinio bendradarbiavimo srityje;

atsižvelgdamos į 1963 m. balandžio 24 d. Jungtinių Tautų priimtą Vienos konvenciją dėl konsulinių santykių ir prisimindamos, kad Konvencijos 8 straipsnis nustato, kad atitinkamai informavus priimančiąją valstybę atstovaujamosios valstybės konsulinė įstaiga gali atlikti konsulines funkcijas priimančiojoje valstybėje trečiosios valstybės vardu, jei tam neprieštarauja priimančioji valstybė;

atsižvelgdamos į svarbiausius Susitariančiųjų Šalių piliečių interesus ir atsižvelgdamos į 2015 m. balandžio 20 d. Tarybos direktyvą (ES) 2015/637 dėl koordinavimo ir bendradarbiavimo priemonių, skirtų neatstovaujamų Sąjungos piliečių konsulinei apsaugai trečiosiose šalyse palengvinti ir kuria panaikinimas Sprendimas 95/553/EB,

s u s i t a r ė:

1 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame Susitarime vartojamos sąvokos:

1. **Pagalbą teikiančioji valstybė** – Susitariančiosios Šalies valstybė, kurios nuolatinė diplomatinė atstovybė ar konsulinė įstaiga teikia konsulinę apsaugą kitos Susitariančiosios Šalies valstybės piliečiams trečiosiose šalyse.

2. **Pagalbą priimančioji valstybė** – Susitariančiosios Šalies valstybė, kurios piliečiai gali kreiptis dėl konsulinės apsaugos suteikimo trečiosiose šalyse į pagalbą teikiančiosios valstybės nuolatinę diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą.

3. **Trečioji šalis** – bet kuri šalis, įskaitant Europos Sąjungos valstybes nares, kuri nėra šio Susitarimo Susitariančioji Šalis.

2 straipsnis

Bendrieji principai

1. Pagalbą priimančiosios valstybės pilietis, jei jam reikia konsulinės apsaugos valstybėje, kurioje pagalbą priimančioji valstybė neturi nuolatinės diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos, gali kreiptis konsulinės pagalbos į pagalbą teikiančiosios valstybės nuolatinę diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą.

2. Tokia pagalba teikiama vadovaujantis pagalbą teikiančiojoje valstybėje ir, atitinkamais atvejais, pagalbą priimančiojoje valstybėje galiojančiomis normomis ir taisyklėmis, tarptautine teise ir vietos normomis bei taisyklėmis.

3 straipsnis

Pagalbos apimtis

Pagalbą priimančiosios valstybės piliečių konsulinė apsauga apima šias konsulines funkcijas:

- a) pagalba mirties atvejais;
- b) pagalba sunkaus nelaimingo atsitikimo ar ligos atvejais;
- c) pagalba arešto, sulaikymo ar laisvės atėmimo atvejais;
- d) pagalba asmenims, nukentėjusiems nuo smurtinio nusikaltimo;
- e) pagalba nelaimę patyrusiems piliečiams ir jų grąžinimas į tėvynę (repatriacija);
- f) ES laikinojo kelionės dokumento ar nacionalinio asmens grįžimo pažymėjimo išdavimas.

4 straipsnis

Pilietybės įrodymai

1. Pagalbą teikiančiosios valstybės konsulinis pareigūnas gali imtis priemonių siekdamas nustatyti, ar pareiškėjas yra pagalbą priimančiosios valstybės pilietis.

2. Šios priemonės gali būti:

- a) prašymas pareiškėjui pateikti galiojantį piliečio pasą;
- b) prašymas pareiškėjui pateikti bet kurį kitą pilietybės liudijimą;
- c) kilus abejonių, pagalbą teikiančiosios valstybės konsulinis pareigūnas kreipiasi dėl pareiškėjo pilietybės patvirtinimo į pagalbą priimančiosios valstybės Užsienio reikalų ministeriją arba artimiausią nuolatinę diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą;
- d) bet kokios kitos priemonės, kurios neprieštarauja atitinkamų Susitariančiųjų Šalių valstybėse galiojančioms normoms ir taisyklėms ir tarptautinei teisei.

5 straipsnis

Pagalba mirties atvejais

Kai pagalbą teikiančiosios valstybės nuolatinei diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai pranešama apie pagalbą priimančiosios valstybės piliečio mirtį, konsulinis pareigūnas:

- a) nedelsdamas informuoja pagalbą priimančiosios valstybės Užsienio reikalų ministeriją arba artimiausią nuolatinę diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą;
- b) sužinojęs artimiausių giminaičių pageidavimus, pagal vietos normas ir taisykles atitinkamais kanalais gali padėti kūną palaidoti, kremuoti ar grąžinti į tėvynę;
- c) suteikia galimybę artimiausiems mirusio asmens giminaičiams gauti mirties liudijimą;
- d) gali teikti bet kokią kitą pagalbą, kuri neprieštarauja asmens, kuriam teikiama pagalba, ir Susitariančiųjų Šalių interesams bei tarptautinės teisės principams.

6 straipsnis

Pagalba sunkaus nelaimingo atsitikimo ar ligos atvejais

1. Sunkiai susirgęs ar per sunkų nelaimingą atsitikimą nukentėjęs pagalbą priimančiosios valstybės pilietis visomis tinkamomis priemonėmis gauna visą įmanomą pagalbą.

2. Ši pagalba gali būti:

- a) pranešimas pagalbą priimančiosios valstybės Užsienio reikalų ministerijai arba artimiausiai nuolatinei diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai;
- b) konsulinio pareigūno apsilankymai;
- c) parama gaunant medicininę pagalbą;
- d) bet kokia kita pagalba, kuri neprieštarauja asmens, kuriam teikiama pagalba, ir Susitariančiųjų Šalių interesams bei tarptautinės teisės principams.

7 straipsnis

Pagalba arešto, sulaikymo ar laisvės atėmimo atvejais

1. Atsižvelgiant į nustatytus pagal tarptautinę teisę standartus, sulaikytas asmuo tinkamomis priemonėmis gauna visą įmanomą pagalbą.

2. Ši pagalba gali būti:

- a) konsulinio pareigūno apsilankymai;
- b) malonės prašymų pateikimas;
- c) parama gaunant teisinę pagalbą;
- d) bendradarbiavimas perduodant kalinius;

e) bet kokia kita pagalba, kuri neprieštaruja asmens, kuriam teikiama pagalba, ir Susitariančiųjų Šalių interesams bei tarptautinės teisės principams.

3. Pagalbą teikiančiosios valstybės nuolatinė diplomatinė atstovybė ar konsulinė įstaiga informuoja pagalbą priimančiosios valstybės Užsienio reikalų ministeriją arba artimiausią nuolatinę diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą apie jos piliečio areštą, sulaikymą ar laisvės atėmimą.

8 straipsnis

Pagalba nukentėjusiesiems nuo smurtinio nusikaltimo

1. Pagalbą priimančiosios valstybės pilietis, nukentėjęs nuo smurtinio nusikaltimo, visomis tinkamomis priemonėmis gauna visą įmanomą pagalbą.

2. Ši pagalba gali būti:

a) parama gaunant medicininę ir teisinę pagalbą;

b) neatidėliotinas atitinkamų teisėsaugos institucijų informavimas apie nusikaltimą;

c) bet kokia kita pagalba, kuri neprieštaruja asmens, kuriam teikiama pagalba, Susitariančiųjų Šalių interesams ir tarptautinės teisės principams.

3. Apie tokius incidentus išsamiai informuojama pagalbą priimančiosios valstybės, kurios pilietis yra nukentėjęs asmuo, Užsienio reikalų ministerija arba artimiausia nuolatinė diplomatinė atstovybė ar konsulinė įstaiga.

9 straipsnis

Parama nelaimės atveju

Nelaimę patyrusiems pagalbą priimančiosios valstybės piliečiams gali būti teikiama tokia konsulinė pagalba:

a) patarimai, kaip elgtis nelaimę patyrusiems piliečiams;

b) patarimai, kaip gauti finansinę paramą iš privačių šaltinių;

c) finansinė parama, numatyta 11 straipsnyje.

10 straipsnis

Grįžimas į tėvynę (repatriacija)

1. Jei įmanoma, pagalbą priimančiosios valstybės piliečiams nelaimės atveju padedama grįžti į nuolatinę gyvenamąją vietą (repatriacija).

2. Grąžinant į tėvynę atliekamos šios procedūros:

a) nelaimę patyręs pagalbą priimančiosios valstybės pilietis pateikia prašymą dėl grįžimo į tėvynę (repatriacijos);

b) gaunamas pagalbą priimančiosios valstybės Užsienio reikalų ministerijos patvirtinimas, kad pareiškėjas turi teisę gauti pagalbą;

c) suteikiama finansinė parama (įskaitant kelionės bilieto pirkimą), kaip nurodyta šio Susitarimo 11 straipsnyje.

11 straipsnis

Įsipareigojimas atlyginti išlaidas

1. Draudžiama nelaimę patyrusiam pagalbą priimančiosios valstybės piliečiui teikti finansinę paramą ar jo vardu patirti išlaidų negavus pagalbą priimančiosios valstybės Užsienio reikalų ministerijos patvirtinimo.

2. Visais atvejais, jei įmanoma ir tikslinga, pagalbą priimančiosios valstybės pilietis, gavęs finansinę paramą iš pagalbą teikiančiosios valstybės, įsipareigoja atlyginti:

a) suteiktai finansinei paramai lygią sumą;

b) atitinkamais atvejais pagalbą teikiančiosios valstybės konsulinį mokesčių.

3. Įsipareigodamas atlyginti išlaidas, asmuo, gavęs finansinę paramą iš pagalbą teikiančiosios valstybės, pasižada atlyginti pagalbą priimančiajai valstybei visas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas išlaidas.

4. Pagalbą priimančioji valstybė atlygina šias išlaidas pagalbą teikiančiajai valstybei.

5. Susitariančiosios Šalys stengiasi neteikti finansinės paramos pagalbą priimančiosios valstybės piliečiui, iki pagalbą priimančiosios valstybės Užsienio reikalų ministerijai neperduodama pinigų suma, lygiavertė nelaimę patyrusiam asmeniui reikalingos finansinės paramos sumai.

12 straipsnis

ES laikinasis kelionės dokumentas ir nacionalinis asmens grįžimo pažymėjimas

1. Jei grįžtančio į tėvynę pagalbą priimančiosios valstybės piliečio kelionės dokumentas pamestas ar negali būti naudojamas dėl kokių nors kitų priežasčių, pagalbą teikiančiosios valstybės konsulinis pareigūnas išduoda asmeniui ES laikinąjį kelionės dokumentą atitinkamų Europos Sąjungos teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Jei pagalbą priimančiojoje valstybėje gyvenantis nepilietis, turintis pagalbą priimančiosios valstybės institucijų išduotą kelionės dokumentą, pameta šį kelionės dokumentą ar negali jo panaudoti dėl kokių nors kitų priežasčių, pagalbą teikiančiosios valstybės konsulinis pareigūnas išduoda asmeniui grįžimo pažymėjimą arba ES laikinąjį kelionės dokumentą. Išduodamo dokumento rūšį pasirenka pagalbą teikiančioji valstybė pagal pagalbą teikiančiojoje valstybėje galiojančias normas ir taisykles. Grįžimo pažymėjimo išdavimą iš anksto turi patvirtinti pagalbą priimančiosios valstybės Užsienio reikalų ministerija.

13 straipsnis

Bendradarbiavimas

1. Susitariančiosios Šalys plėtoja konsulinį bendradarbiavimą, kuris apima:

a) sąlygų įgyvendinti šį Susitarimą sudarymą ir jo įgyvendinimo stebėseną;

b) bendrųjų ir specialiųjų konsulinių, administracinių, finansinių ir bet kokių kitų instrukcijų, atitinkamais atvejais susijusių su šio Susitarimo įgyvendinimu, rengimą;

- c) keitimąsi atitinkama konsuline informacija;
 - d) įvairių su konsuline veikla susijusių atvejų analizę, siekiant suderinti Susitariančiųjų Šalių taikomą praktiką;
 - e) konsulinę pagalbą teikiančių nuolatinių diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų paskyrimą.
2. Šis Susitarimas nekliudo Susitariančiosioms Šalims bendradarbiauti *ad hoc* pagrindu šiame Susitarime nenurodytais atvejais.

14 straipsnis

Bendravimo kalba

Visais su šio Susitarimo taikymu susijusiais klausimais bendraujama anglų kalba.

15 straipsnis

Ginčų sprendimas

Visi dėl šio Susitarimo įgyvendinimo ar aiškinimo kylantys ginčai sprendžiami Susitariančiųjų Šalių derybomis.

16 straipsnis

Depozitaras

Latvijos Respublikos Vyriausybė yra oficialus šio Susitarimo depozitaras. Depozitaras praneša Susitariančiosioms Šalims šio Susitarimo įsigaliojimo datą pagal 17 straipsnio 1 dalį, informuoja apie pagal 17 straipsnio 2 dalį gautus pranešimus ir denonsavimo atvejus pagal 17 straipsnio 3 dalį.

17 straipsnis

Baigiamosios nuostatos

1. Šis Susitarimas sudaromas neribotam laikui. Šis Susitarimas įsigalioja praėjus trisdešimčiai (30) dienų po to, kai depozitaras diplomatiniais kanalais gauna paskutinį Susitariančiųjų Šalių rašytinį pranešimą, kuriuo patvirtinama, kad nacionalinės teisinės procedūros, būtinos šiam Susitarimui įsigaliojui, užbaigtos.
2. Šis Susitarimas gali būti keičiamas bendru raštišku Susitariančiųjų Šalių susitarimu sudarant atskirus protokolus, kurie yra neatskiriama šio Susitarimo dalis. Kiekviena Susitariančioji Šalis gali bet kada inicijuoti šio Susitarimo pakeitimus. Pakeitimai, dėl kurių susitarta, įsigalioja šio straipsnio 1 dalyje nustatytais sąlygomis.
3. Kiekviena Susitariančioji Šalis gali denonsuoti šį Susitarimą, diplomatiniais kanalais apie tai raštu pranešusi depozitarui. Šis Susitarimas nustoja galioti šiai konkrečiai Susitariančiajai Šaliai praėjus šešiams (6) mėnesiams nuo tos dienos, kurią depozitaras gauna

tokį pranešimą. Vienai iš Susitariančiųjų Šalių denonsavus šį Susitarimą, jis toliau galioja kitoms dviem Susitariančiosioms Šalims.

4. Įsigaliojus šiam Susitarimui, 1999 m. vasario 5 d. Vilniuje pasirašytas Estijos Respublikos Vyriausybės, Latvijos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl konsulinės pagalbos ir bendradarbiavimo netenka galios.

Pasirašyta 2019 m. gruodžio 6 d. Rygoje trimis egzemplioriais, estų, latvių, lietuvių ir anglų kalbomis. Visi tekstai yra autentiški. Kilus nesutarimų dėl aiškinimo, vadovaujamosi tekstu anglų kalba.

**Estijos Respublikos
Vyriausybės vardu**

**Latvijos Respublikos
Vyriausybės vardu**

**Lietuvos Respublikos
Vyriausybės vardu**

Jūri Ratas

Arturs Krišjānis Kariņš

Saulius Skvernelis